

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave zabezpečenia a priebehu prijímacieho konania na gymnáziu v školskom roku 2016/2017 v SR

Cieľom inšpekcií bolo overiť dodržiavanie právnych predpisov pri prijímaní žiakov na gymnáziá (G) a zistiť stav zabezpečenia, organizácie, priebehu a výsledkov prijímacích skúšok.

Základné údaje

Kontrola zabezpečenia, organizácie, priebehu a výsledkov prijímacieho konania sa realizovala na 36 G, z ktorých bolo 7 G cirkevných, 2 súkromné, 2 bilingválne a 8 G s vyučovacím jazykom národností (z toho 1 s jazykom ukrajinským). Prihlášku na 4-ročnú formu vzdelávania zaslalo 3 085 uchádzačov, na 8-ročnú formu vzdelávania 803 uchádzačov. Prijímaciu skúšku v 4-ročnej forme vzdelávania **vykonalo 2 322** uchádzačov a v 8-ročnej forme **793**. Spolu do sledovaných G **prijali 2 504 žiakov** (bez prijímacej skúšky 381, po vykonaní prijímacej skúšky na 4-ročnú formu vzdelávania 1 583 a na 8-ročnú formu 540 žiakov).

Tabuľka 1 Počet kontrolovaných gymnázií podľa krajov, zriadených a vyučovacieho jazyka

Kraj	Počet kontrolovaných škôl			z toho škôl s VJN	Spolu
	štátne	cirkevné	súkromné		
Bratislavský	1	1	-	-	2
Trnavský	1	-	-	1	1
Nitriansky	3*	-	-	1	3
Trenčiansky	2	-	-	-	2
Banskobystrický	6	1	1	3	8
Žilinský	4	-	-	-	4
Prešovský	5*	4	1	1	10
Košický	5	1	-	2	6
Spolu	27	7	2	8	36

* z toho 1 G bilingválne

Tabuľka 2 Prehľad plánovaného počtu tried a žiakov a počtov uchádzačov, ktorí sa zúčastnili prijímacieho konania na gymnáziu podľa krajov SR

Kraj	Plánovaný počet				Počet uchádzačov				Prijatí		
	tried		žiakov		prihlásení do 1. roč.		vykonali prijímaciu skúšku		bez prijím. skúšky	s prijím. skúškou	
	4-roč.	8-roč.	4-roč.	8-roč.	4-roč.	8-roč.	písomnú			4-roč.	4-roč.
							4-roč.	8-roč.			
Bratislavský	1	2	28	58	40	148	36	147	-	28	58
Trnavský	2	1	62	17	60	19	45	19	5	45	17
Nitriansky	5	1	143	31	206	83	138	82	32	84	31
Trenčiansky	4	2	124	48	248	53	201	52	29	95	44
Banskobystrický	18	6	535	134	859	163	655	160	66	434	133
Žilinský	10	1	249	30	392	28	312	28	46	205	28
Prešovský	17	7	483	182	869	220	639	216	159	424	141
Košický	12	5	326	118	411	89	296	89	44	268	88
Spolu	69	25	1 950	618	3 085	803	2 322	793	381	1 583	540

Analýza zisteného stavu

Prijímanie na vzdelávanie na gymnázium

Predpoklady prijatia na vzdelávanie (nadobudnutie nižšieho stredného alebo primárneho vzdelania) splnili všetci uchádzači sledovaných škôl. Prihlášky boli kompletne vyplnené a podpísané riaditeľom základnej školy (ZŠ) s výnimkou prihlášok 35 uchádzačov¹ o prijatie (8-ročná forma vzdelávania), ktoré neboli potvrdené podpisom triedneho učiteľa, riaditeľa ZŠ a pečiatkou školy. V prihláškach uchádzačov iného G² chýbal v elektronicky vyplňovaných tlačivách údaj o cudzom jazyku. Podľa kritérií žiaci získavali body za dosiahnutý prospech v tomto predmete za 1. polrok 5. ročníka, preto si chýbajúce známky následne kontrolované G z príslušných ZŠ vyžiadalo a doplnilo.

Riaditelia škôl predložili zriaďovateľovi v určenej lehote po prerokovaní v pedagogickej rade a po vyjadrení rady školy návrh na počet tried prvého ročníka pre nasledujúci školský rok. Na 1 G³ neurčili počet žiakov, ktorých možno prijať do prvého ročníka, na ďalšom G⁴ riaditeľka školy určila počet žiakov bez súhlasu zriaďovateľa, čím školy nepostupovali v súlade s právnymi predpismi.

Všetky kontrolované G akceptovali profilové predmety určené Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR vrátane vyučovacieho jazyka v školách s vyučovacím jazykom národností.

Zabezpečenie a organizácia prijímania na vzdelávanie

Jednotné kritériá na úspešné vykonanie prijímacej skúšky a ostatné podmienky prijatia na vzdelávanie boli prerokované pedagogickými radami škôl, pričom na 1 G⁵ zo zápisnice z jej zasadnutia vyplynulo, že sa pri príprave prijímacej skúšky nezaoberali formou, rozsahom a obsahom prijímacej skúšky. V 1 subjekte⁶ s chýbajúcou informáciou o úprave formy prijímacej skúšky 2 žiakov so ZZ riaditeľ školy vyriešil úpravu testov zo slovenského jazyka a literatúry (SJL) po telefonickom rozhovore s výchovnými poradcami škôl, ktoré uchádzači navštevovali. Pre žiakov so ZZ bola zabezpečená upravená forma prijímacej skúšky.

Kritériá na prijatie neboli úplné v 1 škole⁷, chýbalo uvedenie podmienky prednostného prijatia uchádzača so zmenenou pracovnou schopnosťou pred uchádzačmi s rovnakým počtom bodov. Na ďalších 2 G⁸ neuviedli kritériá na úspešné vykonanie prijímacej skúšky – neurčili hranicu úspešnosti/neúspešnosti uchádzača.

Termín konania prijímacej skúšky G dodržali, všetky zriadili prijímaciu komisiu, ktorá posúdila študijné predpoklady uchádzačov, pripravila prijímaciu skúšku a spracovala jej výsledky.

Prijatie bez prijímacej skúšky

Školy zverejnili a dodržali kritériá na prijatie bez prijímacej skúšky v súlade s právnym predpisom – zisk viac ako 90 % v Testovaní 9 v testoch zo SJL a z matematiky súčasne. Odoslanie rozhodnutí o prijatí žiaka bez prijímacej skúšky bolo tiež v súlade so školským zákonom. G bez prijímacej skúšky prijali 381 uchádzačov (19,53 % z plánovaného počtu).

¹ Gymnázium – Gimnázium, Horešská 18, Kráľovský Chlmec

² Gymnázium Svätej Rodiny, Gercenova 10, Bratislava

³ Gymnázium Mihálya Tompu Reformovanej kresťanskej cirkvi s vyučovacím jazykom maďarským – Tompa Mihály Református Gimnázium, Daxnerova 42, Rimavská Sobota

⁴ Cirkevné gymnázium Pavla Ušáka Olivu, organizačná zložka Cirkevnej spojenej školy Dlhé hony 3522/2, Poprad

⁵ Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana, 17. novembra 1296, Čadca

⁶ Gymnázium, Párovská 1, Nitra

⁷ Gymnázium, Školská 2, Dubnica nad Váhom

⁸ Gymnázium Mihálya Tompu Reformovanej kresťanskej cirkvi s vyučovacím jazykom maďarským – Tompa Mihály Református Gimnázium, Daxnerova 42, Rimavská Sobota; Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana, 17. novembra 1296, Čadca

Prijímacia skúška

Prijímacie komisie pripravili a realizovali prijímaciu skúšku po organizačnej aj odbornej stránke kvalitne a zodpovedne. Pozvanie uchádzačov bolo realizované v súlade s právnym predpisom a overovanie vedomostí uchádzačov prebiehalo korektne. O vzdelávanie na škole s iným vyučovacím jazykom sa uchádzal 1 žiak⁹. Vzhľadom na to, že v prihláške neuviedol požiadavku konať prijímaciu skúšku v maďarskom jazyku, overovanie vedomostí sa konalo v jazyku slovenskom.

Školy pri overovaní vedomostí uchádzačov postupovali v súlade s kritériami, k testovým hárkom uchádzačov prideliť kódy na zabezpečenie anonymity a dodržiavali čas vypracovania testov. Prijímacie komisie spracovali výsledkovú listinu prijímacej skúšky podľa bodového hodnotenia testov.

Kontrola výsledkov prijímacieho konania

Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) pri kontrole výsledkov prijímacieho konania zistila správnosť a objektivitu pridelenia bodov podľa príslušných kľúčov správnych odpovedí v testoch aj správnosť pridelenia bodov podľa prijatých kritérií prijímacieho konania a zostavenia zoznamov prijatých/neprijatých uchádzačov. K omylu v poradí prijatých žiakov pri zverejnení výsledkov prijímacej skúšky na webovom sídle školy došlo v 1 G¹⁰, čo škola ešte v ten istý deň napravila (žiak s vyšším počtom bodov bol vo výsledkovej listine za žiakom s nižším bodovým ziskom).

Inšpektori ŠŠI zaznamenali nedostatky v rozhodovaní a vo výkone štátnej správy v 1. stupni riaditeľov 2 subjektov¹¹, ktorí rozhodli o prijatí väčšieho počtu žiakov, ako bol stanovený v kritériách prijímacieho konania. Riaditeľka iného G¹² prijala do prvého ročníka G s 8-ročným štúdiom 24 žiakov, čím nerešpektovala rozhodnutie príslušného orgánu miestnej štátnej správy v školstve o počte žiakov (20 žiakov). Využila nestanovenie hranice úspešnosti prijímacej skúšky a ako úspešní boli prijatí všetci uchádzači. Rovnaký nedostatok sa vyskytol aj v ďalšom G¹³ (prijatých 30 žiakov namiesto 24).

Rozhodnutia o prijatí uchádzača vydané riaditeľom 1 G¹⁴ neboli odoslané v termíne určenom právnym predpisom a bola v nich uvedená nesprávna odvolacia lehota. Na nedostatky bol riaditeľ školskou inšpekciou upozornený.

Z tabuľky 3 vyplýva, že v niektorých krajoch riaditelia G prijali takmer všetkých žiakov, ktorí sa na štúdium hlásili. Je možné domnievať sa, že v týchto krajoch nekládli dôraz na výber žiakov na základe ich študijných predpokladov, ale podstatnú úlohu pri výbere uchádzačov zohrávala potreba naplnenia tried. Najviac žiakov prijali z uchádzačov po vykonaní prijímacej skúšky v Košickom kraji (90,5 %). V tomto kraji sa prejavil aj nepomer v počte žiakov plánovaných na prijatie (326) s počtom uchádzačov, ktorí vykonali prijímaciu skúšku (296). Svedčí to o prevýšení ponuky nad reálnym počtom uchádzajúcich sa o gymnaziálne vzdelávanie.

⁹ Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota

¹⁰ Spojená škola Svätej Rodiny, organizačná zložka Gymnázium Svätej Rodiny, Gercenova 10, Bratislava

¹¹ Cirkevné gymnázium Pavla Ušáka Olivu ako organizačná zložka Cirkevnej spojenej školy Dlhé hony 3522/2 Poprad; Spojená škola Juraja Henischa, Slovenská 5, Bardejov

¹² Gymnázium Mihálya Tompu Reformovanej kresťanskej cirkvi s vyučovacím jazykom maďarským – Tompa Mihály Református Gimnázium, Daxnerova 42, Rimavská Sobota

¹³ Gymnázium Boženy Slančíkovej Timravy, Haličská cesta 9, Lučenec

¹⁴ Gymnázium, Ul. 1. mája 905, Púchov

Tabuľka 3 Prehľad pomeru počtu uchádzačov, ktorí sa zúčastnili prijímacej skúšky ku prijatým žiakom podľa jednotlivých krajov (4-ročné štúdium)

Kraj	vykonali prijímaciu skúšku	prijatí po vykonaní prijímacej skúšky	percentuálne vyjadrenie počtu prijatých žiakov k počtu uchádzačov po vykonaní prijím. skúšky
Bratislavský	36	28	77,7 %
Trnavský	45	45	100 %*
Nitriansky	138	84	60,8 %
Trenčiansky	201	95	47,3 %
Banskobystrický	655	434	66,3
Žilinský	312	205	65,7 %
Prešovský	639	424	66,4 %
Košický	296	268	90,5 %

*Počty žiakov sa týkali nízkeho počtu G (2), čo neumožnilo podať objektívny obraz percentuálneho vyjadrenia pomeru prijatých žiakov k uchádzačom, ktorí vykonali prijímaciu skúšku.

Iné zistenia

- V Prešovskom kraji boli prijatí bez prijímacej skúšky 159 uchádzači na základe úspešnosti v T9, čo sa výrazne vymykalo počtom bežným v ostatných krajoch SR.
- Podľa vyjadrenia riaditeľky školy, ktorá prijala prihlášky s chýbajúcimi podpismi triedneho učiteľa, riaditeľa školy a pečiatkou¹⁵ (10 v triede s vyučovacím jazykom slovenským a 25 v triede s vyučovacím jazykom maďarským), nemajú riaditelia ZŠ záujem na tom, aby žiaci 5. ročníka s najlepším prospechom pokračovali vo vzdelávaní na osemročnom G, preto potvrdenie prihlášok bojkotujú a nechcú ani uvoľňovať žiakov na prijímacie skúšky v dopoludňajších hodinách (na uvedenom G sa konali popoludní).
- Žiačka¹⁶, ktorá sa nedostavila na prijímacie skúšky zo zdravotných dôvodov, prijímacia komisia stanovila v súlade s právnym predpisom náhradný termín (v termíne konania prijímacích skúšok na neobsadené miesta).

Záver

V príprave, organizácii a realizácii prijímacieho konania na väčšine kontrolovaných gymnázií postupovali zodpovedne a v súlade s právnymi predpismi.

Gymnázia prijali do 4-ročného programu vzdelávania spolu 1 964 žiakov a do 8-ročného programu vzdelávania 540. Žiakov, ktorí dosiahli v Testovaní 9 úspešnosť viac ako 90 % v oboch predmetoch testovania súčasne, prijali bez prijímacej skúšky (381).

Zistené nedostatky sa týkali neurčenia počtov žiakov, ktorí majú byť prijatí do prvého ročníka a prekročenia počtov prijatých žiakov (4 školy), neúplnosti kritérií prijímania na vzdelávanie (chýbajúce kritériá vyplývajúce z právnych predpisov – podmienka prednostného prijatia žiaka so zmenenou pracovnou schopnosťou pred inými žiakmi s rovnakým bodovým ohodnotením) a nekompletnosti vypracovania kritérií prijímacej skúšky (neurčenie hranice úspešnosti).

Ojedinelým bolo neprerokovanie návrhu počtu žiakov prvého ročníka so zriaďovateľom a nedostatky vo vydaných rozhodnutiach o prijatí.

Porovnanie počtov uchádzačov 4-ročného štúdia, ktorí sa zúčastnili prijímacej skúšky s počtom prijatých žiakov ukázalo na znížené nároky škôl na vzdelanostný potenciál uchádzačov v niektorých školách.

Výrazne pozitívne zistenia

¹⁵ Gymnázium – Gimnázium, Horešská 18, Kráľovský Chlmec

¹⁶ Gymnázium, Mládežnícka 22, Šahy

- organizačné zabezpečenie prijímacej skúšky a práca prijímacích komisií

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- úplnosť kritérií na prijatie
- prijímanie počtov žiakov v súlade s rozhodnutím orgánu miestnej štátnej správy

Odporúčania a podnety

Riaditeľom gymnázií

- stanovovať kritériá prijímania na vzdelávanie kompletne – určovať hranicu úspešnosti/neúspešnosti prijímacej skúšky